

საერთაშორისო ურთიერთობები

International Relationships

ხარჩილავა ლილი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი

ნატო-რუსეთის ურთიერთობები: უახლესი წარსულის გამოცდილება და პერსპექტივა

დღეისათვის ალბათ ძნელია საერთაშორისო ურთიერთობებში იმაზე აქტუალური თემის მოძებნა, როგორცაა ნატო-რუსეთის ურთიერთობები. რუსეთის ფედერაციის უკრაინაზე თავდასხმამ 2022 წლის 24 თებერვალს მსოფლიო შეცვალა და იგი ახალი გამოწვევების წინაშე დააყენა. ჩრდილოატლანტიკურმა ალიანსმა ცალსახად დაიჭირა უკრაინის მხარე და დღემდე იარაღს აწვდის მას. არავინ იცის ეს ომი როგორ დამთავრდება, მაგრამ ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის პოლიტიკური საბჭოს უმაღლესი პირები ნატოს გენერალური მდივნის მეთაურობით თითქმის ყველა გამოსვლაში ცალსახად უსვამენ ხაზს, რომ რუსეთმა სტრატეგიული დამარცხება უნდა ინენიოს ბრძოლის ველზე. თავის მხრივ რუსეთის პოლიტიკური ხელმძღვანელობა ომის გაჩაღებაში დასავლეთს ადანაშაულებს და აცხადებს, რომ ომი უკრაინაში ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის აღმოსავლეთით გაფართოების შედეგი იყო. სიტუაცია უაღრესად რთულია. აქა-იქ გაისმის ბირთვული საფრთხის შესახებ მოსაზრებებიც. მიუხედავად ამისა, მიგვაჩნია, რომ რუსეთსა და ნატოს შორის არ წყდება და არც შეიძლება იყოს განწყვეტილი ყველა ძაფი. მათ შორის, ვფიქრობთ, არალეგალური შეხვედრებიც მიმდინარეობს. მათ კარგად ესმით ერთი შეცდომაც და შეიძლება კაცობრიობა დაილუპოს. ამის თქმის საფუძველს კი გვაძლევს უახლესი წარსულის გამოცდილება.

ნატოს ბუნების გაგებაში პრინციპული ის თეზისია, რომ ნატო – ესაა არსებითი სამხედრო პოტენციალის მქონე პოლიტიკური ორგანიზაცია, და არა სამხედრო ორგანიზაცია პოლიტიკური ამბიციებით. ნატოს წევრ-სახელმწიფოთა პოლიტიკური მიზანმიმართულობა ერთიანი დემოკრატიული ფასეულობებითა და მათი ისტორიული ერთიანობის შეგნებითაა უზრუნველყოფილი. „კოლექტიური თავ-

დაცვის, მშვიდობისა და უსაფრთხოების შენარჩუნების მიზნით ერთობლივი ძალისხმევის გაერთიანების“ მიზნით მისი შექმნის მომენტიდან გასული 60 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში, როდესაც „ევროპაში ან ჩრდილოეთ ამერიკაში ნატოს ერთი ან რამდენიმე წევრი სახელმწიფოს წინააღმდეგ შეიარაღებული აგრესია შეფასებული იქნება, როგორც აგრესია ყველას წინააღმდეგ“ ალიანსმა მნიშვნელოვანი ტრანსფორმაცია განიცადა [1, 308].

უკანასკნელ პერიოდში ნატო სისტემატურ ძალისხმევას მიმართავდა ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებით, რათა საერთაშორისო უსაფრთხოების ცვალებადი სფეროს პირობებისადმი ადეკვატური პოტენციალი ჩამოეყალიბებინა. ევროცენტრიზმი მის საქმიანობაში მეორე პლანზე გადავიდა და ახლო პერსპექტივაში ძნელი წარმოსადგენია, დაიკავოს კვლავ ცენტრალური ადგილი ალიანსის საქმიანობაში. დღესდღეობით ნატო სამხედრო და ორგანიზაციულ-პოლიტიკური ინსტრუმენტების უტილიტარულ ნაკრებს წარმოადგენს მის იმ წევრ სახელმწიფოთა უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, რომლებიც მზად არიან და ძალუძთ თავისი ინტერესების დაცვა [2, 287-292].

„ცივი ომის“ დასრულების შემდეგ ნატო თავისი პასუხისმგებლობის ტრადიციული ზონის ფარგლებს გასცდა და ოპერაციებს ახორციელებდა ავღანეთში, ლიბიასა და აფრიკის რქაზე [3, 215].

მიუხედავად უმეტესი ევროპული ქვეყნის სამხედრო ბიუჯეტების სეკვესტრირებისა და აშშ-ს რიგი ინოვაციური პროგრამების შემცირებისა, ნატო აგრძელებდა თავისი ძალების სტრატეგიული მობილობის ამაღლებას, აქცენტს აკეთებდა „გონიერი თავდაცვის“ განვითარებაზე, კიბერეირიშებისგან დაცვაზე და მისი წევრი სახელმწიფოების უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე. ნატოს მიერ რეალიზებული პროგრამები ოპერატიული თავსებადობისა ან პარტნიორ ქვეყნებთან კომპონენტური ურთიერთკავშირის პოტენციალის გაზრდაზე იყო და არის ორიენტირებული. იმავდროულად ალიანსი ავითარებდა თანამშრომლობას პარტნიორ სახელმწიფოებთან, ხელს უწყობდა მათი შეიარაღებული ძალების მოდერნიზებას, მინოდებისა და მომარაგების სტანდარტებისადმი ადაპტაციას. ორივე ასპექტი მნიშვნელოვანია სხვა სახელმწიფოთა ძალებსა და საშუალებებთან ნატოს ძალებისა და საშუალებების თავსებადობის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით.

ნატოსა და რუსეთის თანამშრომლობა „ცივი ომის“ დასრულე-

ბისა და საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ მრავალმხრივ ხასიათს ატარებდა. მხარეებს კარგად ესმოდათ ის პასუხისმგებლობა, რომელიც მსოფლიოს უსაფრთხო ცხოვრებასთან იყო დაკავშირებული.

რუსეთის მდგრადი და კონსტრუქციული ურთიერთობები ნატოსთან შეიძლებოდა, წარმოქმნილიყო მხოლოდ მათი განვითარების პერსპექტივების პრინციპულად მკვეთრი გაგების ბაზაზე, ასევე იმ საქმიანობის საზღვრებისა და შესაძლებლობების გაგებაზე, რომელიც რუსეთსა და ნატოს, სავარაუდოდ, ერთობლივად შეეძლოთ განეხორციელებინათ [4, 190-196]. ის ფაქტი, რომ ნატო ყველაზე აქტიურ და სიცოცხლისუნარიან ორგანიზაციად რჩება, რომელიც დღესდღეობით ფლობს მსოფლიო სამხედრო პოტენციალის 60%-ზე მეტს, შეუძლია თავის ოპერაციებში ათობით პარტნიორული ქვეყნის ინტეგრირება და ლიდერი პოზიციის დაკავება სამხედრო ტრანსფორმაციის პროცესში და თანამედროვე ომის ტექნოლოგიების გამოყენებაში, არანაირად არ იძლევა მისი იგნორირების შესაძლებლობას [5, 161].

რუსეთისა და ნატოს თანამშრომლობის დღის წესრიგი ყოველთვის რთული იყო და რთულია დღესაც, ვინაიდან მოიცავს ბირთვულ თემატიკაზე სტრატეგიული დიალოგის საკითხებს და სამხედრო უსაფრთხოების საკითხებს, რაც განასხვავებს მას რუსეთისა და ევროკავშირის ურთიერთობებში არსებული დღის წესრიგისგან. რუსეთისა და ნატოს ურთიერთობებში უკვე დიდი ხანია „პოზიტიური თემების“ უკმარისობა იგრძნობოდა. ძირითადი პრობლემა, რომელსაც რუსეთი და ნატო აწყდებოდნენ თანამშრომლობის გზაზე, მდგომარეობდა იმაში, რომ რუსეთთან სრულფორმატიან პარტნიორობაში ალიანსის დაინტერესების შემთხვევაშიც კი ნატო არ იყო მზად შესთავაზოს რუსეთს ვეტოს უფლება თავისი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, რადგან ეს რუსეთს დამატებით ბერკეტს შესძენდა დასავლეთზე ზეწოლის გზაზე [6, 225-229]. თავდაპირველად ნატოს ქვეყნებს ეგონათ, რომ მათი განზრახვა პოსტსაბჭოთა ტერიტორიაზე გაეფართოვებინათ „მშვიდობისა და უსაფრთხოების ზონა“ რუსეთის მიერ გაგებული და აღქმული იქნებოდა, როგორც საერთო სიკეთე, და არა როგორც მისი ეროვნული ინტერესების შელახვისადმი მისწრაფება. არადა რუსეთი, ემხრობოდა რა გავლენის სფეროების გაყოფის პრინციპს, ნატოს მსგავს ქმედებებს ყოველთვის განიხილავდა როგორც მხოლოდ მისი ინტერესების წინააღმდეგ მიმართულს.

რუსეთი ნატოს მიმდინარე ტრანსფორმაციაში უსაფრთხოების ევროპულ არქიტექტურაში არსებული დისბალანსის ერთ-ერთ მთავარ მიზეზს ხედავს და ალიანსის ევოლუციას განმარტავს როგორც აშშ-ს მანიპულაციების ერთ-ერთ ფორმას, რომელსაც ის თავის ჰეგემონისტურ ინტერესებში მიმართავს [7, 84]. ალიანსის მხრიდან დათმობები და, როგორც შედეგი, ურთიერთობებში ნდობის ამალღება. მას ეფექტიანი თანამშრომლობის განვითარების წინასწარ აუცილებელ პირობად ესახება მაშინ, როდესაც ნატოსთვის ასეთი დათმობები შესაძლებელი იქნებოდა მხოლოდ ურთიერთობების გაღრმავებისა და ერთმანეთის მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯების შედეგად [8, 265].

თანასწორუფლებიანი ურთიერთობები თანაბარ პარტნიორებს გულისხმობს. რუსეთი და ნატო კი თანამედროვე ეტაპზე თანაბარ პარტნიორებად ვერ იქცნენ.

რუსეთი ალიანსისთვის – უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია, მაგრამ არა პარტნიორი, რომლის ინტერესებიც გათვალისწინებული ან კომპენსირებული იქნება. ამასთან ერთად, 2010 წ. ნატოს სტრატეგიული კონცეფციის მიღებასთან ერთად გაჩნდა რუსეთისა და ნატოს ურთიერთობების შეცვლის, ნდობის განმტკიცების საფუძველზე მათი დაახლოების, გადანყვეტილებების ერთობლივი მიღების უფრო ეფექტიანი პროცესისა და ყველა დონეზე პრაქტიკული თანამშრომლობის სფეროების გაფართოების შესაძლებლობა.

ნატოს დაინტერესება რუსეთთან ურთიერთობების განმტკიცებაში თითქოს აშკარა იყო, რადგან რუსეთი მნიშვნელოვანი პარტნიორი იყო ავღანეთში ტრანზიტის, მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობისა და ტერორიზმთან ბრძოლის საკითხთა გადაჭრაში. მეორე, რუსეთი გაეროს უსაფრთხოების საბჭოს მუდმივი წევრია, რომელიც საერთაშორისო სამხედრო ოპერაციების ლეგიტიმაციის ძირითად ინსტიტუტს წარმოადგენს [7, 96].

2010 წ. სამხედრო დოქტრინაში რუსეთმა მკაფიოდ განსაზღვრა ნატოსთან ურთიერთობის ძირითადი პრობლემები. პირველი პრობლემა იყო რუსეთისთვის „მის საზღვრებთან ალიანსის სამხედრო ინფრასტრუქტურის მიახლოების“ გეგმების მიუღებლობა. მეორე, რაც მოსკოვისთვის მიუღებელი იყო, ესაა „ალიანსისთვის გლობალური ფუნქციების მინიჭების მცდელობები, რაც წინააღმდეგობაში მოდიოდა საერთაშორისო სამართლის ნორმებთან“. რუსეთი გამუდმებით ეჭვს გამოთქვამდა ნატოს მზადყოფნაში სამართლიანად

გაეთვალისწინებინა მისი ეროვნული ინტერესები, აკრიტიკებდა ალიანსის პოლიტიკას საერთაშორისო სამართლის პრინციპებისადმი ნატოს ძალოვანი პოტენციალის გამოყენების შეუსაბამობის გამო, ადანაშაულებდა მას, რომ ალიანსი ცდილობდა ცალმხრივად ემოქმედა საერთო რეგიონული პრობლემების გადაჭრაში და თავს არიდებდა ევროპული უსაფრთხოების ახალ არქიტექტურასთან დაკავშირებულ რუსეთის წინადადებების განხილვას. ასეთი იყო რუსული ხედვა.

არ არსებობდა რაიმე შეთანხმება ან განზრახვის დეკლარაციები, რომლებიც მოწმობდა იმას, რომ XXI საუკუნეში არ იქნებოდა წამოწყებული რაიმე მცდელობები ხელახლა განსაზღვრულიყო XIX-XX სს-ში დიდი სახელმწიფოების პოლიტიკისთვის დამახასიათებელი მადომინირებელი ინტერესების სფეროები. მართალია, ცენტრალურ აზიასა და კავკასიაში ნატოს ქმედებების გამოცდილება საკმაოდ შეზღუდულია, ერაყში, ავღანეთსა და ლიბიაში გამართული ოპერაციების შემდეგ შეგვეძლო გვევარაუდა, რომ აშშ და ნატოს ევროპული ქვეყნები გაზრდიდნენ პოლიტიკურ მონაწილეობას ამ რეგიონებში [8, 209], თუმცა დღეისათვის ვითარება შეიცვალა და როგორც აშშ-ს ისე ევროკავშირის გავლენა ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში რამდენადმე შესუსტდა [7, 101].

რუსეთ-ნატოს თანამშრომლობა სამხედრო სფეროში საკმაოდ შთამბეჭდავი იყო. იგი სამხედრო ოპერაციების სფეროში მოიცავდა:

1. 2008 წლის გაზაფხულიდან რუსეთი მხარს უჭერდა უსაფრთხოების ხელშეწყობის საერთაშორისო ძალებისათვის არასამხედრო ტვირთების ტრანზიტს ავღანეთში თავისი ტერიტორიისა და ცენტრალური აზიის სახელმწიფოთა ტერიტორიის გავლით (2010 წ. მხარეები ავღანეთიდან არასამხედრო ტვირთების ტრანზიტზეც შეთანხმდნენ);
2. 2011 წლის მარტში შეიქმნა რუსეთ-ნატოს საბჭოს სავერთმფრენო მხარდაჭერის სარწმუნო ფონდი ავღანეთის შეიარაღებული ძალებისთვის სავერთმფრენო პარკის მხარდაჭერაში ხელშესაწყობად, მათ შორის სამხედრო მოსამსახურეთა მომზადებისთვის, ტექნიკის სარემონტოდ და სხვ. 2012 წ. ნოვოსიბირსკში საჰაერო საშუალებათა სარემონტო ქარხნის ბაზაზე ავღანელი მფრინავების პირველი წინასწარი წვრთნები ჩატარდა;
3. 2005 წლის დეკემბრიდან რუსეთის, თურქეთისა და აშშ-ს ტერიტორიაზე განლაგებულ სპეცსტრუქტურებში რეალიზდებოდა

- ნარკოტიკების არალეგალურ ბრუნვასთან ბრძოლის მიზნით ავღანეთის, პაკისტანისა და ცენტრალური აზიის ქვეყნების პერსონალის სწავლების პროექტი. 2012 წლის მდგომარეობით პროექტის ფარგლებში მომზადდა 2000-ზე მეტი ოფიცერი [9, 152].
4. 2012 წლის ნატოს შტაბ-ბინაში ჩატარდა პირველი სამხედრო-სამოქალაქო კონტრტერორისტული წვრთნები, რომლებსაც წინ უძღვოდა ინფორმაციის ხანგრძლივი გაცვლა და კონსულტაციები. ტერორიზმთან ბრძოლაში თანამშრომლობის ცალკეულ მიმართულებად იქცა რუსეთის საზღვაო სამხედრო ფლოტის გემთა მონაწილეობა ხმელთაშუა ზღვაში გამართულ ნატოს ოპერაციაში „აქტიური ძალისხმევა“.
 5. 2012 წლის ივნისში რეალური დროის რეჟიმში გამართული პირველი ცოცხალი სრულმასშტაბიანი კონტრტერორისტული წვრთნის ფარგლებში „ფხიზელი ცა 2011“ (Vigilant skies) დემონსტრირებულ იქნა სრული „ოპერატიული ფუნქციონირება“.
 6. „რუსეთისა და ნატოს ქვეყნების შეიარაღებული ძალების ოპერატიული თავსებადობის ამაღლებასთან დაკავშირებით სამხედრო-პოლიტიკური სახელმძღვანელოს“ თანახმად, რომელიც 2005 წ. ივნისში რუსეთ-ნატოს საბჭოს ნევრი ქვეყნების თავდაცვის მინისტრთა მიერ იქნა დამტკიცებული. 2008 წლის აგვისტოს შემდეგ აღდგენის პროცესში მყოფმა სამხედრო თანამშრომლობის სეგმენტმა მოიცვა რიგი ერთობლივი წვრთნებისა ლოჯისტიკის, საძიებო-სამაშველო სამუშაოთა, ტერორიზმთან და მეკობრეობასთან ბრძოლის და სხვა არეებში.
 7. XXI საუკუნეში რუსეთისა და ნატოს საერთო სამხედრო საფრთხეთა ერთობლივი მიმოხილვის შესაბამისად (რომელიც 2010 წ. სამიტზე იქნა დამტკიცებული), მეკობრეობასთან ბრძოლა და სამხედრო-საზღვაო ძალათა ხაზით თანამშრომლობა ურთიერთობის ერთ-ერთი საკვანძო სფერო გახდა რუსეთ-ნატოს საბჭოს 2012 წლის სამუშაო გეგმაში. 2006-2007 წწ. ხმელთაშუა ზღვის აკვატორიაში პატრულირებაზე იმყოფებოდა სარაკეტო კრეისერი „მოსკოვი“ (რომელიც 2022 წელს უკრაინის შეიარაღებულმა ძალებმა შავ ზღვაში გაანადგურეს და იგი ჩაიძირა) და ორი საგუშაგო გემი (ამ ოპერაციაში რუსეთის მონაწილეობის უნიკალობა იმაში მდგომარეობდა, რომ ის ვაშინგტონის ხელშეკრულების მე-5 მუხლის ფარგლებში ტარდებოდა), ხოლო 2008 წელს რუსეთი შეუერთდა ადენის ყურეში გამართულ ნა-

ტოს ოპერაციას მეკობრეობასთან ბრძოლის მიზნით – „ოკეანის ფარი“;

8. სამხედრო დოქტრინების განვითარებით ჰარმონიზაციისა და მხარეთა შეიარაღებული ძალების მოდერნიზაციის პროცესისათვის, ასევე მათ შორის ნდობის განმტკიცებისათვის გარკვეული მნიშვნელობა ჰქონდა 2007 წელს რუსეთისა და ნატოს თავდაცვით-სამრეწველო, სამეცნიერო-კვლევითი და ტექნოლოგიური თანამშრომლობის ანალიზის დასრულებას, ხოლო 2011 წელს დასრულდა მუშაობა რუსეთსა და ნატოში გამოყენებული ტერმინების გლოსარიუმზე. ნატომ ასევე მნიშვნელოვანი პრაქტიკული ხელშეწყობა გაუწია თადარიგში გაშვებული 150 ათასზე მეტი რუსი ოფიცრისა და მათი ოჯახების წევრთა გადამზადებაში (პროგრამის დაფინანსება ერთობლივად რუსეთისა და ალიანსის ბიუჯეტებიდან ხორციელდებოდა);
9. თანამშრომლობის სხვა მიმართულებებია წყალქვეშა ნავების მოძიება და გადარჩენა, მასობრივი განადგურების იარაღის გაუფრცვლელბლობის, შეიარაღებაზე კონტროლის, რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის და ლოგისტიკის საკითხები.

როგორც ვხედავთ, ნატო – რუსეთს შორის ურთიერთობები საკმაოდ ღრმა და მრავლისმომცველი იყო. დასავლეთი იმედოვნებდა, რომ რუსეთი იდეალური დემოკრატია თუ არა, უბრალოდ ნორმალური სახელმწიფო მაინც გახდებოდა, მაგრამ რუსეთმა სრული „თანასწორობის“ პრინციპით მოქმედება არჩია. მან ჩათვალა, რომ თუ ის ცალსახად პროდასავლურ ორიენტაციას გაჰყვებოდა, იგი გახდებოდა დასავლეთის სატელიტი. ამ ყველაფრის სათავედ კი შეიძლება მივიჩნიოთ 2007 წლის 10 თებერვალს მიუნხენის კონფერენციაზე რუსეთის პრეზიდენტის ვლადიმერ პუტინის გამოსვლა სადაც მან კრიტიკის ქარცეცხლში გაატარა ერთპოლარული მსოფლიოს არსებობა აშშ-ს დომინირებით. ბევრი პოლიტიკური ექსპერტი მაშინ პუტინის გამოსვლას ზერელედ მოეკიდა და მას „ორთქლის გამოშვება“ უწოდა, მაგრამ ერთ წელიწადში ამ სიტყვას საქმეც მოჰყვა და 2008 წლის აგვისტოში მივიღეთ რუსეთ-საქართველოს ომი, რასაც მოჰყვა აფხაზეთისა და ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ დამოუკიდებლობის აღიარება. 2014 წელს კი მან მოახდინა ყირიმის ანექსია და შეიარაღებული კონფლიქტი გააჩაღა უკრაინის აღმოსავლეთ ნაწილში, კერძოდ დონბასში. 2022 წლის 24 თებერვალს კი იგი უკრაინას თავს დაესხა რეგულარული არმიით და ომი გარდამავალი

უპირატესობით დღემდე მიმდინარეობს. უკრაინელი ჯარისკაცები ნატოს შეიარაღებით იბრძვიან. ნატო სრულ სამხედრო-პოლიტიკურ მხარდაჭერას უცხადებს უკრაინას და მიიჩნევს რომ უკრაინამ ბრძოლის ველზე უნდა გაიმარჯვოს. თავად კი ცოცხალი ძალით კონფლიქტში არ ერთვება, რადგან ეს მესამე მსოფლიო ომის დასაწყისი იქნება.

ნებისმიერ შემთხვევაში ვფიქრობთ უკრაინის ომის შემდგომ მივიღებთ ახალ მსოფლიო წესრიგს, რომელიც მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს ნატო-რუსეთის მომავალი თანამშრომლობის პერსპექტივებს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Военная политика стран НАТО на Балканах и обеспечение безопасности России на рубеже XX-XXI вв. Москва, 2006.
2. კვეტენაძე ზ., რუსეთის საგარეო პოლიტიკა და ნატოს აღმოსავლეთით გაფართოება, ჟურნ. „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“ №2(8), თბილისი, 2010.
3. ქარუმიძე ვ., საერთაშორისო ორგანიზაციები, თბილისი, 2003.
4. კვეტენაძე ზ. რუსეთის თანამედროვე „ევროპული კურსი“ (გმონვევები და პერსპექტივები), ჟურნ. „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“ №2(10), თბილისი, 2011.
5. მურვანიძე ლ., რუსეთის თანამედროვე საგარეო პოლიტიკა პოსტ-საბჭოთა სივრცეში, თბილისი, 2015.
6. კვეტენაძე ზ., რუსეთის როლი და ადგილი გლობალურ გეოპოლიტიკაში, ჟურნ. „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“ №2(6), თბილისი, 2009.
7. ბარბაქაძე ა., ევროკავშირის, აშშ-სა და რუსეთის სამხედრო პოლიტიკური ურთიერთობები (პრობლემები და პერსპექტივები), სადოქტორო დისერტაცია, სტუ, თბილისი, 2018.
8. Данилов Д. А., Реформирование Европейского Союза и его политические отношения с Россией, Москва, 2009.
9. Бордачев Т. В. Новый договор Россия – ЕС: базовые критерии, На пути к Договору о стратегическом партнерстве между Россией и Европейским союзом, Москва, 2007.

NATO-Russia Relations: Recent Experience and Perspectives

Summary

Nowadays, it seems quite difficult to find a more relevant topic in international relations than NATO-Russia relations. The Russian Federation's attack on Ukraine on February 24, 2022, changed the world and put it in front of new challenges. The North Atlantic Alliance unambiguously took the side of Ukraine and still supplies it with weapons. The results of the war are still vague, but the top officials of the political council of the North Atlantic Alliance, led by the Secretary General of NATO, in almost every speech unambiguously emphasize that Russia must have a strategic defeat on the battlefield. On the other hand, the Russian political leadership blames the West for starting the war and claims that the war in Ukraine was the result of the eastward expansion of the North Atlantic Alliance. Here we have to highlight that the situation is critical. There are certain opinions about the nuclear threat as well. Nevertheless, we believe that not all the ties can be broken off between Russia and NATO.

After the end of the Cold War and the collapse of the Soviet Union, Russia, and NATO experienced quite close military-political cooperation, which covered many areas. However, the situation was changed by Russia's imperialist ambitions. A vivid example of this is the war in Ukraine.